

การศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน: กรณีศึกษาชุมชน บ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

The Study of Culture and Tradition of Thai puan : A Case Study of Ban Thanon Kea Subdistrict, Mueng District, Lopburi Province.

วีรชัย สิงห์คา

Weerachai Singkha

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

96 หมู่ 3 ถนน พุทธมณฑลสาย 5 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล นครปฐม 73170

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

96 Moo 3 Thanon Phutthamonthon Sai 5 Salaya, Phutthamonthon Nakhon Pathom 73170

E-mail: weerachai.sin@rmutr.ac.th, เบอร์โทรศัพท์ 0865469116

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีปฏิบัติ
สภาพปัญหา และแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีของชุมชนตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี จำนวน 50 คนได้มาโดยการสุ่ม แบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่ม ผลจากการศึกษา
พบว่า ชาวไทยพวนบ้านถนนแคมีเอกลักษณ์ ในการดำรงวิถีชีวิต แบบดั้งเดิมมีภาษาพูดของตนเอง ยึดมั่นใน
พระพุทธศาสนา มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ไว้เคารพบูชา คือ ศาลพ่อปู่ มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมของตนเอง อันเป็น
ความภาคภูมิใจที่ยึดมั่น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สภาพปัญหาพบว่า ทายาทไทยพวนขาดความตระหนักไม่
ให้ความสำคัญกับประเพณีของชุมชน คนมาร่วมกิจกรรมน้อย เพราะต่างคนต่างทำ ปัญหาการขยายตัวของเมือง
ที่ดินราคาสูงขึ้น ทำให้ไม่หวงแหนในประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

คำสำคัญ : วิถีชีวิต สังคม, วัฒนธรรมประเพณี, ไทยพวน

Abstract

This qualitative research aimed to study the history, way of life, culture, traditions, practices, problems and ways of preserving the community traditions in Ban ThanonKae, ThanonKae Subdistrict, Mueang District, Lopburi Province. The 50 samples were used in this research which were selected by purposive sampling. The research tools consisted of participatory observation, interviews, and group discussions. Data were analyzed by Content Analysis. The results of the study show that Thai Phuan community in Ban ThanonKae is unique in its traditional way of life. The community members have their own language and have strong faith in Buddhism. There is also a sacred place to worship, Grandpa's Shrine. They have their own culture, traditions and prides that have been preserved from the past to the present. The problems were found with the behavior of people in community. The heirs of Thai Phuan lack of awareness of the tradition of the community. Less people join the events in community, conducting their own traditions, lacking of unity. The urban expansion makes the land price in community higher. Besides, members of community do not preserve the tradition of a unique community.

Keywords: way of life social, Culture, traditionthaipuan

1. บทนำ

ไทยพวน เป็นชาติพันธุ์อีกกลุ่มหนึ่งในจำนวน 70 กว่าชนเผ่า ที่อาศัยกระจายกันอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภาคของประเทศไทยโดยเฉพาะที่ จังหวัดลพบุรี ชุมชนบ้านถนนแค หมู่ที่ 4-5-6 ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการอพยพเข้ามาอยู่บริเวณนี้ ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี โดยมีการสร้างบ้านอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ ประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวน ทำไร่ และรับจ้างทั่วไป ใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารกัน รวมทั้งมีการรวมกลุ่มรักษาอัตลักษณ์งานหัตถกรรมและการทอผ้าไหมมัดหมี่ รู้จักกันอย่างแพร่หลาย มีลวดลายซึ่งมีลักษณะเด่นเฉพาะของชาติพันธุ์ไทยพวน รวมทั้งมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ ภาษาอาหารพื้นบ้าน เป็นลักษณะเด่นของไทยพวน

จะเห็นได้ว่าวิถีชีวิต สังคมวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ของไทยพวนเป็นเรื่องที่ควรศึกษาถึงผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน จะมีความเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางสังคมหรือไม่ อย่างไร ก็ตามในยุคสมัยที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีเข้ามาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ วิถีชีวิตของไทยพวนจะเป็นเช่นไร

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาชุมชนถนนแคเพื่อศึกษาวิเคราะห์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของไทยพวนในปัจจุบัน เพื่อปลูกจิตสำนึกให้เยาวชน

รุ่นลูกหลานเห็นความสำคัญในด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตชาติพันธุ์ไทยพวน ซึ่งในภาวะปัจจุบันศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านของชาวไทยพวนกำลังถูกมองข้ามความสำคัญ และสภาพของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากอิทธิพลจากภายนอกคือความเจริญก้าวหน้า ความทันสมัยทางเทคโนโลยีได้แพร่หลายนำความสะดวกสบายในทุกๆ ด้าน ความเข้มแข็งของชุมชนจึงสมควรได้รับความสนใจ อนุรักษ์ไว้ เพราะคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณี ทำให้เราสามารถเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาในอดีตของแต่ละท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและองค์ความรู้เกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทยพวนชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่วิถีชีวิตของชาติพันธุ์ไทยพวนชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนบ้านถนนแค ปัญหาและอุปสรรคของชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ชนบทรธรรมนิยมวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยพวนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการสืบทอดต่อๆ กันมา จะเน้นพิธีกรรมทางด้านพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ จะมีบ้างที่เป็นพิธีกรรมทางด้านภูษานับถือบรรพบุรุษปู่ย่าตายายและผู้ล่วงลับไปแล้ว และการบูชาผีสงเทวดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่นับถือ ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีขั้นตอน พิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น ทั้งสิ่งของ เครื่องเซ่นไหว้ เครื่องบูชา ก็จะแตกต่างกันออกไปตามความสะดวกในการจัดหาของท้องถิ่นนั้นๆ วัตถุประสงค์หลักของการทำพิธีกรรมก็คงเหมือนกันในทุกๆ ท้องที่ คือเพื่อให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ เป็นการสร้างความรัก ความสมัครสมานสามัคคีในครอบครัวและในสังคมของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ลูกหลาน ได้เป็นคนที่มีความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพบุรุษและผู้มีพระคุณ เป็นสำคัญ

ปัจจุบันชนบทรธรรมนิยมวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยพวน พิธีการปฏิบัติหลายๆ อย่างได้ถูกกระแสวัฒนธรรมของไทยและโลก กลืนหายไป ประกอบกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในหมู่บ้านได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก คนหนุ่มคนสาวได้ทั้งบ้านเรือนออกไปทำมาหากินต่างถิ่นกันหมด ในหมู่บ้านคงเหลือแต่เพียงคนเฒ่าคนแก่และเด็กตัวเล็กๆ การถ่ายทอดและการสืบทอดชนบทรธรรมนิยมวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชนชาวไทยพวนเหล่านี้นี้จึงค่อยๆ หายสาบสูญไป จะเหลือก็เป็นเพียงคำบอกเล่าถึงความหลังจากผู้เฒ่าผู้แก่ที่ได้บอกเล่าให้ลูกหลานฟัง ไม่มีการบันทึก ไม่มีการรูปภาพ มีเพียงจินตนาการจากการบอกเล่าเท่านั้น

จากการสันนิษฐานและศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จากโบราณสถาน ถาวรวัตถุ ตลอดจนถึงคำบอกเล่า ทำให้สามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวพวนในจังหวัดลพบุรี คือ

1. เป็นการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานตามปกติ
2. ถูกกวาดต้อนเป็นเชลยเข้ามา
3. หนีภาวะศึกสงครามบ้านเมืองไม่สงบสุข
4. อพยพติดตามหาญาติพี่น้อง

ประเพณีที่สำคัญของชาวไทยพวน ชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแคอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ประเพณีกำฟ้า เป็นประเพณีที่นับถือสักการบูชาฟ้าที่เรียกว่า กำฟ้า เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวไทยพวน เชื่อกันว่าเมื่อได้ปฏิบัติพิธีกรรมตามแบบแผนที่ได้กระทำสืบต่อเนื่องกันมานานแล้ว จะทำให้เทวดาพึงพอใจลดบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ชาวบ้านจะมีความร่มเย็นเป็นสุขอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร รวมทั้งชุมชนบ้านถนนแค-ถนนใหญ่ยังมีความเชื่อถือในการบวงสรวงพ่อปู่ ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน ที่ลงมาดูแลคุ้มครองชาวบ้าน ให้อยู่เย็นเป็นสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เป็นที่พึงเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้คนในตำบล เมื่อบวงสรวงพ่อปู่แล้ว เชื่อว่า พ่อปู่จะช่วยเหลือประชาชนในตำบล อยู่เย็นเป็นสุข เกิดความเป็นสิริมงคลต่อหมู่บ้าน ชาวบ้านจะนำเอาอาหารคาว อาหารหวาน ไปถวายพ่อปู่ เช่น หัวหมูต้มไก่ต้ม หมากพลู เหล้าขาว บุหรี่ พวงมาลัย ผ้าแดง และอื่นๆ หรือการละเล่นต่างๆ ที่ชาวบ้านได้บันทึกไว้ เช่น ลิเก การรำ เป็นต้น การประกอบพิธีกรรม ตอนเช้าชาวบ้านจะนำอาหารและสิ่งของที่พ่อปู่ชอบ โดยมีร่างทรงเป็นผู้กระทำพิธี (เจ้าจ้ำ) และใครต้องการให้พ่อปู่ช่วยเหลือก็จะทำการบ่นในเรื่องต่างๆ เมื่อประสบผลสำเร็จแล้ว ก็จะนำสิ่งของที่กล่าวบ่นไว้ไปเลี้ยงพ่อปู่ในวันอื่นๆ ก็ได้

4. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีชาวไทยพวน กรณีศึกษาชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

1.กลุ่มเอกสาร ประกอบด้วย เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชาวไทยพวน

2. กลุ่มบุคคล ประกอบด้วย

- ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนถนนแค หมู่ 4, หมู่ 5, และหมู่ 6 ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

- ประชากรที่เป็นผู้นำชุมชน แกนนำชาวบ้าน ที่มีบทบาทและหน้าที่ในชุมชน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้รู้เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาไทยพวนและวัฒนธรรมและประเพณีของไทยพวน เช่น พิธีกำฟ้า และพิธีบวงสรวงพ่อปู่ของชุมชนถนนแค-ถนนใหญ่ ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และปราชญ์ชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพระสงฆ์ (เจ้าจำ) เจ้าพิธี ฯลฯ 20 คน

2. ผู้นำชุมชน 15 คน โดยสุ่มแบบเจาะจงเพื่อสัมภาษณ์เบื้องต้น การสนทนากลุ่ม และทำเวทีชุมชนเป็นบุคคลที่มาร่วมงานพิธีกำฟ้าและพิธีบวงสรวงพ่อปู่

3. ทายาทกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน และสมาชิกในชุมชน ที่มีความรู้เฉพาะด้าน 15 คน โดยสุ่มแบบเจาะจง เพื่อสนทนากลุ่ม และทำเวทีชุมชน ร่วมงานพิธีกำฟ้าและพิธีบวงสรวงพ่อปู่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน เช่น พิธีกำฟ้า และพิธีบวงสรวงพ่อปู่ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

3. ปัญหาในการจัดงานประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่

4. แนวทางในการอนุรักษ์ สืบสานงานประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่ ของชุมชนถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

5. แนวทางในการพัฒนางานประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่ ชุมชนถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

2.2 แบบสังเกต ใช้ 2 วิธีคือ

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยเข้าร่วมสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในส่วนของพิธีกรรม การประดับตกแต่งอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธีงานประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตในลักษณะของผู้มาร่วมงาน โดยสังเกตบรรยากาศที่มีการจัดงานประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่

3. แบบสนทนากลุ่ม เป็นการสนทนาโดยเตรียมประเด็นคำถามเพื่อที่จะใช้ในการสนทนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สืบสานงานประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่ ชุมชนถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมสนทนา

3. วิธีการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลดังนี้

งานวิจัยนี้มีวิธีการเก็บข้อมูลตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากเอกสาร เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่

2. ข้อมูลภาคสนามเป็นข้อมูลที่รวบรวมจากภาคสนาม คือชุมชนถนนแค-ถนนใหญ่ รวมทั้งผู้ที่มาร่วมประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่

3. การสัมภาษณ์ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. การสังเกตการณ์จัดกิจกรรม ประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่ ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

5. การสนทนากลุ่ม จัดให้มีการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สืบสานงานประเพณีกำฟ้าและบวงสรวงพ่อปู่ ชุมชนถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ให้ยั่งยืนและเป็นทุนทางวัฒนธรรมของชาวบ้านชุมชนถนนแคเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการไปพร้อมๆ กับ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะตรวจสอบข้อมูลให้ครบถ้วนตามประเด็นที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการจำแนกประเภท รวมทั้ง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้ง

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ หรือผู้นำชุมชน แกนนำชาวบ้าน กลุ่มผู้ที่ปฏิบัติเข้าร่วม และกลุ่มทายาทชาติพันธุ์ไทยพวน จำนวน 50 คน รวมถึงการสังเกตพื้นที่ของผู้วิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้นำชุมชน
2. วิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน ชุมชนบ้านถนนแค
3. ศึกษาบริบทชุมชนบ้านถนนแค ปัญหาและอุปสรรคของชุมชนบ้านถนนแค

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน พระภิกษุ และทายาทไทยพวน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย หมู่ 4, หมู่ 5, และหมู่ 6 ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

2. วิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน ชุมชนถนนแค

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญของชุมชนถนนแค ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลและได้สรุปประเด็นที่เกี่ยวกับด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน ชุมชนบ้านถนนแค ดังนี้

2.1 ด้านวิถีชีวิต

1. ประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวน ชุมชนถนนแค

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้การสัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตรงกันว่า “พวน” เป็นคำที่เรียกชนกลุ่มน้อย ตั้งถิ่นฐานที่เมืองเชียงขวาง ต่อมาได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในประเทศไทย เมื่อประมาณ

200 กว่าปีมาแล้ว มีหลักฐานเล่าสืบทอดกันมาว่า เมื่อประมาณ พ.ศ.2369 มีพระภิกษุรูปหนึ่งชื่อว่า พระภิกษุหล้า หรือชาวบ้านเรียกว่า ครูบานาวา เป็นพระธุดงค์มาจากเมืองพวนเชียงขวาง เพื่อติดตามหาญาติพี่น้องที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อนแล้ว ครูบานาวา ได้พบกับพี่สาวของท่านชื่อ ถอ ที่หมู่บ้านทราย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ท่านได้ชักชวนพี่น้องชาวบ้านทราย ซึ่งได้นำเอาชื่อเดิมว่าบ้านทราย มาจากเมืองพวนเชียงขวาง สร้างวัดบ้านทรายเมื่อ พ.ศ.2379 และได้ช่วยกันขุดบ่อน้ำสร้างขึ้นไว้ใช้ที่นั่น ปัจจุบันยังมีหลักฐานอยู่ ชาวบ้านทรายอาศัยทำมาหากินอยู่ที่นั่น ประมาณ 20 ปี ที่ทำมาหากินคับแคบ จึงได้หาที่ทำมาหากินใหม่

ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2399 ครูบานาวา ได้ออกธุดงค์ไปทางเหนือได้พบแหล่งน้ำขนาดใหญ่ดินแดนอุดมสมบูรณ์ อยู่ห่างจากที่เดิมประมาณ 28 กิโลเมตร แหล่งน้ำขนาดใหญ่นี้มีน้ำตลอดปี แม้ในฤดูแล้ง เดือน 4 เดือน 5 น้ำก็ไม่แห้ง ชาวบ้านเรียก วังเดือนห้า ท่านจึงได้กลับไปชักชวนญาติพี่น้องชาวบ้านทรายให้อพยพมาทำมาหากินในที่แห่งใหม่ และได้สร้างวัดบ้านทรายขึ้นใหม่ “ส่วนวัดบ้านทรายเดิมและบ่อน้ำที่สร้างไว้เดิมนั้นยกให้ชาวบ้านถนนแค” ปัจจุบันยังมีหลักฐานปรากฏอยู่ ชุมชนถนนแคก็ได้อาศัยใช้น้ำจากบ่อน้ำนั้น และยังเป็นที่ตั้งของวัดถนนแค เลขที่ 64 หมู่ 3 บ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ 1 บ่อน้ำดั้งเดิม ขุดขึ้นในปี พ.ศ. 2379

ส่วนท่านครูบานาวา จึงเป็นเจ้าอาวาสองค์แรกและเป็นผู้สร้างชุมชนบ้านทราย ปัจจุบันวัดบ้านทราย ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ 2 ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ในอดีตบรรพบุรุษของชาติพันธุ์ไทยพวนเป็นกลุ่มคนที่มีภูมิปัญญาในการเลือกทำเลที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนและที่ทำมาหากิน เมืองพวนเชียงขวาง เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มล้อมรอบไปด้วยภูเขาสูง มีลำน้ำไหลผ่าน สภาพภูมิอากาศเย็นสบาย ส่งผลให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาติพันธุ์ไทยพวนมีความสงบสุข ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ผูกพันกับธรรมชาติ ส่งผลให้ชาติพันธุ์ไทยพวนมีนิสัยใจคอสุขุม เยือกเย็น รักสงบ รักความเป็นอิสระเสรี ไม่ชอบรุกรานใคร ไม่มีความกระตือรือร้นในการสร้างฐานะความร่ำรวย มีความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง

วิถีชีวิตประจำวันของชาติพันธุ์ไทยพวนจึงมีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ อาชีพหลักของชาติพันธุ์ไทยพวน คือทำนา ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลบ้านเรือน และปรนนิบัติสมาชิกในครอบครัว ยามว่างจากการกสิกรรมก็จะทอผ้าขึ้นไว้ใช้ในครอบครัว ชาติพันธุ์ไทยพวนจึงมีความผูกพันใกล้ชิดกับครอบครัว และหมู่ญาติพี่น้อง การถ่ายทอดภูมิความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ นั้นหนาแน่นและความสนุกสนานรื่นเริงจึงเริ่มต้นที่ครอบครัว ชาติพันธุ์ไทยพวนมีวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ที่ได้สืบทอดและยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

2 สภาพทั่วไปของชุมชนถนนแค

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสำรวจพื้นที่พบว่า เป็นชุมชนที่อยู่ไม่ไกลจากเขตอำเภอเมืองเพราะห่างประมาณ 3 กิโลเมตร ประวัติความเป็นมาแต่เดิมเป็นหมู่บ้านถนนแค ซึ่งตั้งอยู่ในเขตการปกครองของตำบลทะเลชุบศร จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.2528 ได้แยกตัวออกมาเป็นตำบล ปัจจุบันตำบลถนนแค ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอเมือง ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ 1 บ้านหินสองก้อน

หมู่ 2 บ้านโคกพุดซา

หมู่ 3 บ้านถนนแค

หมู่ 4 บ้านถนนแค

หมู่ 5 บ้านถนนใหญ่

หมู่ 6 บ้านถนนใหญ่

ชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดลพบุรี ระยะทางห่างจากศาลากลางจังหวัดลพบุรี 3 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 150 กิโลเมตร การเดินทางไปยังจังหวัดลพบุรีได้ 3 เส้นทาง คือใช้ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1 (พหลโยธิน) เข้าทางอำเภอบางปะหัน ผ่านอำเภอนครหลวง แล้วเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 3196 ผ่าน อำเภอบ้านแพรก จังหวัดอยุธยา เข้าสู่จังหวัดลพบุรี เส้นทางหนึ่งใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ผ่านไปทาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และสิงห์บุรี จากนั้นใช้ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 311 (สิงห์บุรี-ลพบุรี) ผ่านอำเภอท่าม่วง เข้าสู่ตัวจังหวัดลพบุรีและเส้นทางที่สามใช้ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1 (พหลโยธิน) ผ่านจังหวัดสระบุรี ผ่านอำเภอพระพุทธบาท เข้าสู่อำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี แล้วใช้เส้นทาง ลพบุรี-โคกสำโรง ซึ่งอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัด ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร

ปัจจุบันความเจริญของเมืองได้รุกคืบเข้ามาใกล้เคียงชุมชนถนนแค มีการซื้อขายที่ดิน และมีการกว้านซื้อที่ดินบริเวณโดยรอบ ทำธุรกิจหมู่บ้านจัดสรรหลายโครงการ จึงทำให้มีผลกระทบกับวิถีชีวิตของชุมชนถนนแค กำลังเปลี่ยนแปลงไปตามระบบทุนนิยม

3. ภาษา

ชาวไทยพวนในชุมชนถนนแค จะพูดได้ทั้งภาษาไทยกลาง และภาษาไทยพวน โดยจะใช้ภาษาไทยภาคกลางพูดกับคนต่างถิ่น แต่จะใช้ภาษาไทยพวนพูดกับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ชาวไทยพวนจะมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน แต่ในปัจจุบันภาษาเขียนแทบจะไม่มีคนเขียนได้ ยังคงเหลือแต่ภาษาพูด ไม่มีการสืบทอดภาษาเขียนสู่ชนรุ่นหลัง และผู้ที่มีความรู้เรื่องของภาษาเขียนและภาษาถิ่นเริ่มที่จะสูญหายไปเรื่อย ๆ

4. การนับถือศาสนา

ส่วนใหญ่ชาวไทยพวนชุมชนถนนแค นับถือศาสนาพุทธ เพราะในปัจจุบันวัดมีสวนสำคัญที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของไทยพวน ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจและผู้นำทางจิตวิญญาณอย่างแท้จริง

5. การแต่งกาย

การแต่งกายของชาวไทยพวนชุมชนถนนแคในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตโดยมีการแต่งกายตามแบบสมัยนิยม ยกเว้นผู้สูงอายุบางคนก็ยังแต่งกายแบบเดิม แต่ทางโรงเรียนวัดถนนแค ก็ยังมีการให้นักเรียนแต่งกายชุดไทยพวน ในเทศกาลสำคัญๆ ของประเพณีชาวไทยพวน

ภาพที่ 2 การแต่งกายของชาติพันธุ์ไทยพวน

6. อาชีพ

ชาวไทยพวนชุมชนถนนแคในปัจจุบันส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขายเล็กๆ น้อยๆ เนื่องจากอาชีพดั้งเดิมที่ทำนามาตั้งแต่ในอดีต นอกจากนี้ยังมีอาชีพรับราชการ พนักงานในบริษัทต่างๆ และทำงานนอกพื้นที่ได้แก่ สระบุรี อโยธยา กรุงเทพฯ เป็นต้น

7. อาหาร

ชาวไทยพวนมีอาหารหลักๆ คือปลาร้า และเมื่อเวลาว่างมักนิยมทำขนมจีน และข้าวหลาม ส่วนอาหารชนิดอื่นๆ ก็จะเป็นอาหารที่หาได้ง่ายๆ ที่ประกอบจากพืช ผัก ปลา ที่มีในท้องถิ่น

ภาพที่ 3 รูปอาหารห่อหมกหน่อไม้

2.2 ด้านวัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน

จากการสัมภาษณ์และการสังเกต ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูล และสรุปประเด็นในด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยพวนชุมชนถนนแค ดังนี้

1. ชาวไทยพวนชุมชนถนนแค มีเอกลักษณ์ในการดำรงวิถีชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่ในอดีต ความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตอย่างดั้งเดิม มีลักษณะเรียบง่าย รักสงบ มีอุปนิสัยขยันขันแข็ง ใจดี โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ และมีความผูกพันกันในระบบเครือญาติ เผ่าพันธุ์ อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ของตนเอง

2. ลักษณะที่อยู่ชุมชนก็เป็นแบบบ้านชั้นเดียว บ้านไม้สองชั้นร่วมสมัย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และเป็นแบบดั้งเดิม

3. มีภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ และปัจจุบันก็ยังใช้สื่อสารกันอยู่

4. มีความยึดมั่นในพระพุทธศาสนาและมีความผูกพัน โดยถือว่าวัดเป็นศูนย์กลางที่สำคัญ เพื่อให้คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

5. มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ไว้เคารพบูชา ได้แก่ ศาลพ่อปู่ เป็นที่สักการะและเคารพเป็นที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้าน ตั้งอยู่บริเวณภายในวัดถนนแค และรูปเหมือนพระครูธรรมขันธสุนทร ตั้งอยู่ในศาลาของวัดถนนแค อันเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อของชุมชนถนนแคได้เป็นอย่างดี

6. มีวัฒนธรรม ชนบรรมนิยมประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อันเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่ยึดมั่นปฏิบัติกันมา ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ประเพณีทำบุญก่่าฟ้า ประเพณีสวดผึ้งสุทรเลื้อย สุทรผ้า วันสงกรานต์ ประเพณีข้าทราย ประเพณีสารทพวน และพิธีต่อชะตา ซึ่งแสดงถึงความสมัครสมานสามัคคีของชุมชนถนนแค และเมื่อมีกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ คนในชุมชนจะให้ความร่วมมือ และเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ

ภาพที่ 4 ภาพโครงการประเพณีก่่าฟ้า

ภาพที่ 5 พิธีเลี้ยงฟอปปูของชาติพันธุ์ไทยพวน

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาของงานวิจัย เรื่องการศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แสดงให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านถนนแค วิถีชีวิต การปฏิบัติของชาติพันธุ์ไทยพวนในเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน ที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็ยังมีการรักษาแบบเดิมอยู่ ไม่เปลี่ยนแปลง แต่มีการอนุรักษ์ประเพณีที่สำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในเรื่องของความเชื่อที่ปฏิบัติตามบรรพบุรุษอย่างเคร่งครัด

ชาวบ้านในชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เชื้อถือในพิธีการเลี้ยงฟอปปู ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ให้ความเคารพในชุมชน เชื่อกันว่าฟอปปูจะคุ้มครองดูแลให้ชาวบ้านได้เกิดความร่วมมือเป็นสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ และเมื่อเลี้ยงฟอปปูแล้ว เชื่อว่าฟอปปูจะช่วยให้ชาวบ้านจะอยู่เย็นเป็นสุขเกิดความเป็นสิริมงคลกับหมู่บ้าน ชาวบ้านจะนำเอา อาหารหวาน อาหารคาว ไปถวายฟอปปู เช่น หัวหมูต้ม ไก่ต้ม ปลาแห้ง หมากพลู เหล้า บุหรี่ และอาหารตามที่เห็นว่าฟอปปูจะชอบ มีการรำถวายฟอปปู เชื่อกันว่าการรำถวายฟอปปูจะทำให้ครอบครัวมีความสุข การประกอบพิธีในตอนเช้าชาวบ้านจะนำอาหารหวานคาว และสิ่งของต่างๆ มาถวายฟอปปูโดยมาร่างทรง (เจ้าจ้ำ) เป็นผู้ทำพิธี

ประเพณีก่่าฟ้าเป็นประเพณีหนึ่งที่ชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ยึดมั่นถือปฏิบัติสืบต่อกันมาซึ่งประเพณีก่่าฟ้านี้ จะเป็นประเพณีที่นับถือสักการะฟ้า โดยที่เชื่อกันว่าเมื่อทำพิธีก่่าฟ้าแล้ว เทวดา จะพึงพอใจแล้วดลบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ชาวบ้านได้ทำการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์เกิดความร่มเย็นเป็นสุขร่วมกัน

นอกจากนั้นแล้วชุมชนบ้านถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ยังมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ไทยพวน

ปัญหาและอุปสรรค ของความต่อเนื่องในการจัดงานของชุมชนบ้านถนนแคตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีสาเหตุการให้ความร่วมมือลดน้อยลง อีกทั้งกลุ่มทายาทไทยพวนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ ในปัจจุบัน ไม่ให้ความสนใจ และไม่เล็งเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม และประเพณีไทยพวน ที่มีมาแต่ดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม ยังคงมีกลุ่มชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งที่ยังเล็งเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีที่มีการสืบทอด มาจากบรรพบุรุษ และมีความประสงค์อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ให้คงอยู่ต่อไป โดยการประชุมหารือ และประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มทายาทไทยพวนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในประเพณีและวัฒนธรรมของไทยพวน ผลกระทบอีกด้านหนึ่งก็คือความเจริญของเมืองได้ขยายตัวออกมา ใกล้กับชุมชน ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์ของชุมชนกับคนต่างถิ่นที่เข้ามาอาศัยใกล้ชุมชน จนขาดความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน กลายเป็นต่างคนต่างทำ ขาดผู้นำทางจิตวิญญาณ กระตุ้นเตือนให้เกิดความเข้มแข็ง อีกทั้งท่านเจ้าอาวาสวัดที่อยู่ในชุมชน ถนนแค ในปัจจุบัน ไม่ได้เป็นคนในพื้นที่ จึงไม่เข้าใจในเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของไทยพวน การสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งการจัดกิจกรรม เพื่อที่จะสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน จึงไม่เข้มแข็งพอที่จะช่วยให้กลุ่มคนรุ่นใหม่ได้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน เพื่อสืบทอดความเป็นเอกลักษณ์ของไทยพวนในคนรุ่นต่อไป

7. สรุป

ประเทศไทยเป็นอีกชาติหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม เราเห็นได้จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานของประเทศ การเปิดกว้างในการนับถือศาสนา ความหลากหลายของชาติพันธุ์ ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ผสมผสาน หล่อหลอมพัฒนาตามกาลเวลา กระทั่งประยุตต์ร่วมกับวัฒนธรรมทั้งข้างถิ่น และข้ามถิ่นซึ่งสะท้อนให้เห็นความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมในผืนแผ่นดินไทยที่มีการสืบทอดผ่านกาลเวลามาอย่างยาวนาน ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยต้นทุนทางวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่าประเทศใดในโลก

ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมและการจัดการทางวัฒนธรรม จึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญแสดงถึงความยั่งยืนของการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งในส่วนองค์ความรู้ตามหลักฐานที่ปรากฏ การสืบทอดให้คงอยู่ และการดำเนินต่อไป โดยชุมชนจะเป็นผู้แสดงให้เห็นว่าชุมชนสามารถอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมต่อไปได้อย่างยั่งยืนและตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในชุมชนที่มีต่อชนบรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี

นอกจากชาวไทยที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นอย่างเห็นได้ชัด และจับต้องได้ในหลายเรื่องแล้ว ยังมีชาวไทยพวนรวมอยู่ในกลุ่มนั้นด้วย ซึ่งชาวไทยพวนก็คือคนไทยกลุ่มหนึ่งที่เคารพนับถือและยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีวัฒนธรรมประเพณีเป็นเอกลักษณ์ของตน เคร่งครัด ยึดถือปฏิบัติตามแบบแผนของบรรพบุรุษที่ได้ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่าง โดยวัฒนธรรมของชาวไทยพวนนี้มาจากคนไทยที่มีเชื้อสาย “ไทยพวน” ที่ได้รับเป็นพลเมืองของไทยตั้งแต่ เมือง “พวน” ยังเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย (สยาม) ก่อนที่จะเสียดินแดนให้แก่ประเทศฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ.2436 (ร.ศ.112) ชาวพวนกลุ่มหนึ่งไม่สามารถทนต่อการอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสจึงได้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ในช่วงรัชสมัยของรัชกาลที่ 5 และก่อนหน้าได้มีชาวพวนเข้ามาอยู่ก่อนแล้ว พระมหากษัตริย์ไทยได้ทรงกำหนดบริเวณพื้นที่ให้ชาวลาวพวนได้ตั้งถิ่นฐานตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ได้แก่ เชียงราย แพร่ สุโขทัย อุดรดิตถ์ พิจิตร ลพบุรี นครนายก สุพรรณบุรี สิงห์บุรี ปราจีนบุรี สระบุรี ฉะเชิงเทรา อุดรธานี และ หนองคาย พื้นที่ดังกล่าวมีชาวไทยพวนอยู่กันอย่างหนาแน่น และอาศัยอยู่กระจายกันไป เช่น อ่างทอง ราชบุรี นครปฐม จันทบุรี สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหลักฐานปรากฏในพงศาวดารว่า ในบ้านเมืองยังไม่สงบเรียบร้อย ชาวไทยพวนถูกกวาดต้อนไปไว้ยังพื้นที่ดังกล่าวตั้งแต่นั้นมา ชาวไทยพวนได้อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทยอย่างสงบสุข พร้อมทั้งมีวิถีชีวิต และแบบแผนในการดำรงชีวิต ผสมผสานกับชาวไทยอย่างผสมกลมกลืน อาจจะใกล้ชิดเหมือนญาติพี่น้อง หรือโดยการสืบเชื้อสายชาติพันธุ์ ด้วยการแต่งงานกัน พร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของไทยพวน ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ชุมชนบ้านถนนแค ชุมชนบ้านถนนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผู้ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยพวน มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีอุปนิสัยยิ้มแย้มแจ่มใส รักเสียงสนุกสนาน มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจรักสงบ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม มีภาษาของตนเอง มีความผูกพันในเครือญาติเผ่าพันธุ์ เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระครูโสภณวิสุทธิ เจ้าอาวาสวัดถนนใหญ่ พระครูประสิทธิภาวนาวิสุทธิ เจ้าอาวาสวัดมงคลประสิทธิ์ คุณลุงไพโรจน์ ลายน้ำเงิน พันโทบริบูรณ์ จำเริญ พันโทปกรณ์ ทิพวงศ์ อาจารย์ชาติชาย พานิชชอบ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดถนนแค ครูศิริพร เหมือนพลอย คศ.3 ครูรัตนวดี สว่างเรือง คศ.3 โรงเรียนวัดถนนแค ตำบลถนนแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่ให้ข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่สนับสนุนเงินทุนวิจัยประจำปี 2560

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนารัตน์ แปลกวงศ์. (2554). *ลำนวน:กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวพวน ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี*. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรัญธร บุญญาภาพ และ ประสทธิ ทองเล่ม. (2553). *รายงานวิจัยเรื่อง กระบวนการ การกำหนดนโยบายด้านการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับชุมชนบนฐานของการใช้ระบบฐานข้อมูลแบบมีส่วนร่วมของประชาชน: องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พลู พิชณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร*
- จาริก สงวนพงษ์ และคณะ.(2552). *รายงานการวิจัย ประเพณีการแต่งงานของชาวไทยพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี*.
- เจนสุดา สมบัติ. (2548). *“ความเป็นพวน”ในปรากฏการณ์ความเป็นไทยร่วมสมัย*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชินบัญชร สุคันธวิภา. (2546). *เมืองพวนเชียงขวาง*. ลพบุรี: กรุงเทพฯการพิมพ์.
- นภดล จันทวีระ. (2552). *ระบบนิเวศ ประเพณี วัฒนธรรมของเรือนพื้นถิ่นไทพวน บ้านบางมะเฟือง ตำบลคูยายหมี่ อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- โพธิ์ แซ่มล้าเจียก. (2537). *ตำนานไทยพวน*. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาร (ดอกหญ้า).
- โพธิ์ แซ่มล้าเจียก. (2539). *พญา: มรดกภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทยพวน*. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์
- ลออ หอมทวี (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการอบรมชุดหลักสูตรท้องถิ่น “ไทยพวนปากพลี วิถีวัฒนธรรม” เรื่องไทยพวนถิ่นเก่า. เอกสารการอบรม
- วิระพงษ์ มีสถาน. (2539). *สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์: พวน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศิริพร ครองเคหา. (2554). *ประเพณีชาวไทยพวน บ้านโคกกระเทียม ตำบลโคกกระเทียม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี. (2539). *ลพบุรีศึกษา: ไทยพวน*.
ลพบุรี : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มรภ. เทพสตรี.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี. (2541). *ลพบุรีศึกษา: ไทยพวน*.
ลพบุรี : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มรภ. เทพสตรี.

สถาบันราชภัฏเทพสตรี.(2536). *กลุ่มชาติพันธุ์ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช*. ลพบุรี: สถาบัน
ราชภัฏเทพสตรี.

สุชาพันธ์ ตาลรักษา. (2553). *การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวน ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอปางปาลี่ จังหวัดสุพรรณบุรี*. การค้นคว้า
อิสระ ปริญญารัฐ-ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2556). *รายงานการวิจัย ทูทางสังคมกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาไทยพวน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก*.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง. (2551). *รายงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัฒนธรรมและชุมชนในการบริหารการจัดการวัฒนธรรม กรณีศึกษากลุ่มก่องปู้จา บ้านวังหม้อ ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. : ลำปาง